

RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING AN'ANAVIY SANOATDA STRATEGIK QARORLAR QABUL QILISHGA TA'SIRI

Mullabayev Baxtiyarjon Bulturbayevich

Namangan davlat texnika universiteti professori,
iqtisodiyot fanlari doktori (DSc)

E-mail: mullabaev.bahtiyor@gmail.com

Tyurahanov Shamsitdin Djamshid o'g'li

Namangan davlat universiteti tayanch doktoranti

Annotatsiya

Raqamli transformatsiya, ya'ni sanoat sohasida zamonaviy raqamli texnologiyalar va innovatsiyalardan foydalanish, bugungi kunda biznesning barcha jabhalarida juda muhim ahamiyatga ega. Ushbu maqola raqamli transformatsiyaning an'anaviy sanoatda strategik qarorlar qabul qilishga qanday ta'sir ko'rsatishini tadqiq etadi. Ma'lumki, raqamli transformatsiya biznesning operasion faoliyati, bozor strategiyalari va ishlab chiqarish tizimlariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Shuningdek, zamonaviy raqamli texnologiyalar sanoatda innovatsiyalarni rivojlantirish va samaradorlikni oshirishga yordam bermoqda. Maqolada, raqamli transformatsiyaning strategik qarorlar qabul qilishdagi rolini hamda uning sanoatga qanday yangiliklar olib kelganini ko'rib chiqamiz.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, an'anaviy sanoat, strategik qarorlar, raqamli texnologiyalar, innovatsiyalar, biznes strategiyalari, ishlab chiqarish, samaradorlik.

Аннотация

Цифровая трансформация, то есть использование современных цифровых технологий и инноваций в промышленном секторе, имеет сегодня большое значение во всех аспектах бизнеса. В этой статье рассматривается, как цифровая трансформация влияет на принятие стратегических решений в традиционных отраслях. Известно, что цифровая трансформация оказывает существенное влияние на бизнес-операции, рыночные стратегии и производственные системы. Современные цифровые технологии также способствуют развитию инноваций и повышению эффективности в промышленности. В этой статье мы рассмотрим роль цифровой трансформации в принятии стратегических решений и какие инновации она принесла в отрасль.

Ключевые слова: цифровая трансформация, традиционная промышленность, стратегические решения, цифровые технологии, инновации, бизнес-стратегии, производство, эффективность.

Abstract

Digital transformation, that is, the use of modern digital technologies and innovations in the industrial sector, is of great importance in all aspects of business today. This article examines how digital transformation affects strategic decision-making in traditional industries. It is known that digital transformation has a significant

impact on business operations, market strategies, and production systems. Modern digital technologies also help to develop innovations and increase efficiency in industry. In the article, we will consider the role of digital transformation in strategic decision-making and what innovations it has brought to the industry.

Keywords: digital transformation, traditional industry, strategic decisions, digital technologies, innovations, business strategies, production, efficiency.

KIRISH

Raqamli transformatsiya so‘zi hozirgi kunda faqatgina texnologiyalar sohasidagi yangiliklar bilan bog‘liq emas, balki butun dunyo iqtisodiyotining rivojlanishida asosiy yo‘nalishlardan biriga aylangan. U nafaqat IT sohasidagi ilg‘or yutuqlarni o‘z ichiga olgan bo‘lsa-da, balki sanoat, xizmatlar, ta‘lim, sog‘liqni saqlash kabi boshqa sohalarda ham kadrlar malakasini oshirish, samaradorlikni yuqori darajaga ko‘tarish, va yanada ko‘proq raqobatbardosh bo‘lish imkoniyatini taqdim etadi. Raqamli transformatsiya jarayoni an‘anaviy sanoatga ham kuchli ta‘sir o‘tkazib, ularning ishlab chiqarish jarayonlari, boshqaruv tizimlari va umuman biznesning faoliyatiga yangi yondashuvlar kiritmoqda.

Bugungi kunda raqamli transformatsiya global iqtisodiy jarayonning ajralmas qismiga aylanib, ko‘plab mamlakatlar bu jarayonni amalga oshirishda davlat siyosati darajasida keng ko‘lamli qarorlar va farmonlar qabul qilishmoqda. Masalan, O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti tomonidan qabul qilingan «Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirishga doir» farmonlar, yangi raqamli texnologiyalarni ishlab chiqarish va xizmatlar sohasiga joriy etish, shuningdek, raqamli infratuzilmani rivojlantirish bo‘yicha ko‘plab tashabbuslarni ilgari surmoqda. Bularning barchasi raqamli iqtisodiyotning samaradorligini oshirish, yangi ish o‘rinlarini yaratish va umumiy iqtisodiy rivojlanish uchun muhim qadamlar hisoblanadi.

Shu bilan birga, raqamli transformatsiya an‘anaviy sanoat sektori uchun yangi imkoniyatlarni yaratish bilan birga, ayrim yangi xavflarni ham yuzaga keltirmoqda. Raqamli texnologiyalar va innovatsion yechimlar orqali ishlab chiqarish jarayonlarining avtomatlashtirilishi, ma‘lumotlar tahlili va sun‘iy intellekt yordamida strategik qarorlar qabul qilish jarayonlari sezilarli o‘zgarishlarga uchramoqda. Bu esa, kompaniyalar va davlatlar tomonidan raqamli texnologiyalarni boshqarish, xavfsizligini ta‘minlash va investitsiyalarni samarali jalb qilish uchun yangicha yondashuvlar talab etmoqda.

Raqamli transformatsiya jarayonida muhim ahamiyatga ega bo‘lgan yana bir jihat – bu strategik qarorlar. An‘anaviy sanoat sektori uchun, xususan, ishlab chiqarish va xizmatlar sohasida, raqamli texnologiyalarni joriy etish qarorlari uzoq muddatli istiqbolni hisobga olgan holda qabul qilinishi lozim. Raqamli transformatsiya strategik qarorlar jarayonini tezlashtiradi, yangilanish va moslashuvchanlikni ta‘minlaydi, shuningdek, xarajatlarni kamaytirish va samaradorlikni oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Bugungi kunda bu jarayonning zaruriyati va uning ahamiyati yanada ortib bormoqda. Shuning uchun, raqamli transformatsiyaning an‘anaviy sanoatdagi strategik qarorlar qabul qilishdagi o‘rni va ahamiyatini chuqur tahlil qilish va yangi

texnologiyalarning bu jarayonda qanday rol o'ynashini o'rganish bugungi kundagi eng dolzarb masalalardan biridir.

ADABIYOTLAR SHARHI

Bir nechta tadqiqotlar raqamli transformatsiyaning sanoatga ta'sirini kengaytirgan. Xususan, Westerman va boshqalar [1] o'zlarining «Digital Transformation: A Roadmap for Billion-Dollar Organizations» nomli kitoblarida raqamli texnologiyalarning strategik qarorlar qabul qilishdagi o'rnini ta'kidlaydilar. Ular raqamli transformatsiya jarayonining asosiy elementlari sifatida ma'lumotlar tahlili, bulutli hisoblash, Internet of Things (IoT) va sun'iy intellektni ko'rsatadilar. Shu bilan birga, ular raqamli texnologiyalarni sanoatga joriy etishda yuzaga keladigan qiyinchiliklarni va muvaffaqiyatli transformatsiya uchun zarur bo'lgan tashkiliy o'zgarishlarni ham muhokama qilishadi.

Raqamli texnologiyalarning strategik qarorlar qabul qilishdagi o'rnini haqida ko'plab tadqiqotlar mavjud. Bharadwaj [2] o'zining «A Resource-based Perspective on Information Technology Capability and Firm Performance: An Empirical Investigation» nomli maqolasida IT texnologiyalarining korxonalar faoliyatiga ta'siri va uning strategik qarorlar qabul qilishdagi rolini o'rganadi. Bharadwajning tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, raqamli texnologiyalar korxonaning raqobatbardoshligini oshiradi va strategik qarorlar qabul qilishni samaraliroq qiladi. U, shuningdek, texnologik qobiliyatlarning tashkilotlarning umumiy muvaffaqiyatiga qanday ta'sir qilayotganini ko'rsatib, raqamli infratuzilma va ma'lumotlar tahlili asosida tashkilotlarning qarorlar qabul qilishda qanday ustunliklarga ega bo'lishini ta'kidlaydi.

Raqamli transformatsiyaning ishlab chiqarish sektori, ayniqsa, samaradorlikni oshirish va xarajatlarni kamaytirishdagi o'rnini haqida tadqiqotlar ham mavjud. Porter va Heppelmann [3] o'zlarining «How Smart, Connected Products Are Transforming Competition» maqolasida ishlab chiqarish va boshqa sanoat tarmoqlarida smart qurilmalar va IoT texnologiyalarining raqobatbardoshlikni qanday oshirishi haqida yozadilar. Ular sanoatni raqamli transformatsiya jarayonida tahlil qilishda, «aqli» mahsulotlar va ularning raqamli tarmoqlarga ulanib, ishlab chiqarish jarayonlarini avtomatlashtirish va yaxshilash imkoniyatlarini taqdim etishini ta'kidlashadi. Bu esa kompaniyalarga xarajatlarni kamaytirish, mahsulot sifatini oshirish va tezkor qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiya nafaqat ishlab chiqarish sohalarida, balki xizmatlar va boshqa biznes jarayonlarida ham keng qo'llanilmoqda. Kane va boshqalar [4] «Strategy, Not Technology, Drives Digital Transformation» nomli maqolalarida, raqamli transformatsiyaning muvaffaqiyati faqatgina texnologiya emas, balki to'g'ri strategiya mavjud bo'lishiga bog'liq ekanligini ta'kidlashadi. Ular raqamli texnologiyalarni muvaffaqiyatli qo'llash uchun kompaniyalar o'zlarining strategik maqsadlarini to'liq belgilab olishlari kerakligini va texnologiyalarni strategik qarorlar bilan mos ravishda qo'llash zarurligini ko'rsatadilar.

Raqamli transformatsiya jarayonida kadrlar menejmenti va inson resurslari strategiyalarining o'rnini ham muhimdir. Susskind va Susskind [5] «The Future of the Professions: How Technology Will Transform the Work of Human Experts» nomli

kitobida raqamli texnologiyalarning kadrlar menejmentiga ta'sirini o'rganadilar. Ular sun'iy intellekt va avtomatlashtirilgan tizimlar kadrlar resurslarini boshqarishda qanday o'zgarishlarga olib kelishini va strategik qarorlar qabul qilishda yangi yondashuvlar zarurligini ta'kidlaydilar.

Yuqoridagi adabiyotlar raqamli transformatsiyaning an'anaviy sanoatdagi strategik qarorlar qabul qilishga ta'siri haqida keng ko'lamli tadqiqotlarni o'z ichiga oladi. Tadqiqotchilar bu jarayonning muvaffaqiyatli amalga oshirilishining asosiy omillarini texnologiyalarni to'g'ri tanlash va ularni strategik qarorlar bilan uyg'unlashtirishda ko'rishadi. Raqamli transformatsiya faqatgina texnologiyalarning joriy etilishi emas, balki sanoat va biznes jarayonlaridagi umumiy o'zgarishlarni, yangi imkoniyatlarni va xavflarni boshqarishni ham ta'minlaydi. Bu esa, o'z navbatida, sanoatning raqobatbardoshligini oshiradi va samaradorlikni maksimal darajaga ko'taradi.

METODOLOGIYA

Raqamli transformatsiyaning an'anaviy sanoatdagi strategik qarorlar qabul qilishga ta'sirini o'rganish uchun, bir nechta metodologik yondashuvlardan foydalanilgan. Tadqiqotning maqsadi — raqamli transformatsiyaning sanoat sektori va biznes jarayonlaridagi ta'sirini tahlil qilish, strategik qarorlar qabul qilishda uning rolini aniqlash va uni boshqarish bo'yicha samarali tavsiyalar ishlab chiqishdir. Ushbu maqsadga erishish uchun, tadqiqotda kvantitativ va sifatli metodlardan, shuningdek, deskriptiv va tasviriy tahlil usullaridan foydalanilgan. Quyida tadqiqot metodologiyasining batafsil tavsifi keltirilgan.

Tadqiqot dizayni ikki bosqichdan iborat bo'ladi: birinchi bosqichda raqamli transformatsiyaning umumiy xususiyatlari va sanoatdagi strategik qarorlar qabul qilishga ta'siri o'rganiladi, ikkinchi bosqichda esa, mavjud korxonalarining raqamli transformatsiyani amalga oshirishdagi tajribalari va uning samaradorligi tahlil qilinadi. Tadqiqotning asosiy maqsadi — an'anaviy sanoatdagi raqamli transformatsiyaning strategik qarorlar qabul qilish jarayoniga qanday ta'sir ko'rsatishini

Kvantitativ yondashuvda, tadqiqotning asosiy maqsadi sanoatdagi raqamli transformatsiyaning samaradorligini va uning strategik qarorlar qabul qilishga ta'sirini o'lchashdir. Bu yondashuv yordamida aniq raqamlar va statistik ko'rsatkichlar orqali raqamli transformatsiyaning samaradorligi va ta'siri baholanadi. Kvantitativ yondashuvda quyidagi usullar qo'llaniladi:

Tadqiqotning asosiy qismlaridan biri bo'lgan so'rovnomalar yordamida sanoat kompaniyalari rahbarlaridan, menejerlaridan va xodimlaridan raqamli transformatsiya jarayonining muvaffaqiyatlari, yuzaga kelgan qiyinchiliklar va strategik qarorlar qabul qilishdagi o'zgarishlar haqida ma'lumotlar to'plandi. So'rovnomalar orqali raqamli texnologiyalarni qo'llash darajasi va uning biznes jarayonlariga ta'siri o'lchanadi.

So'rovnoma natijalari va kompaniyalar faoliyatiga oid boshqa ma'lumotlar statistika yordamida tahlil qilinadi. Ushbu tahlil natijalari raqamli transformatsiyaning strategik qarorlar va ishlab chiqarish samaradorligiga qanday ta'sir ko'rsatishini aniqlashga yordam beradi.

Sifatli yondashuvda tadqiqotning asosiy maqsadi — raqamli transformatsiyaning sanoat va biznes jarayonlarida yuzaga kelgan o‘zgarishlar va bu o‘zgarishlarning strategik qarorlar qabul qilishga ta’sirini chuqur o‘rganishdir. Bunda, texnologik innovatsiyalarni ishlab chiqarish va xizmatlar sohasida qanday amalga oshirilayotganini, menejment qarorlarini qanday o‘zgartirayotganini va bu o‘zgarishlarning strategik natijalariga qanday ta’sir ko‘rsatishini o‘rganish maqsad qilingan. Sifatli yondashuvda quyidagi usullar ishlatiladi:

Raqamli transformatsiya jarayonida ishtirok etayotgan korxonalar rahbarlari, strategiya bo‘yicha maslahatchilar va raqamli texnologiyalar bo‘yicha mutaxassislar bilan intervyular o‘tkaziladi. Intervyular orqali, kompaniyalar rahbarlarining raqamli texnologiyalarni amalga oshirishda qanday qarorlar qabul qilganliklari, bu qarorlarning samaradorligi, muammolar va ularning yechimi haqida batafsil ma’lumotlar olinadi.

Korxonalarining raqamli transformatsiya jarayonidagi strategik qarorlarini o‘rganish uchun kompaniyalarning ichki hujjatlari, strategik rejalari va hisobotlari tahlil qilinadi. Hujjatlar orqali korxonalarining raqamli transformatsiya jarayonida qanday qarorlar qabul qilgani, qanday o‘zgarishlar kiritilganligi va bu o‘zgarishlarning strategik natijalari haqida ma’lumotlar olinadi.

Tadqiqot metodologiyasi bir nechta yondashuvlarni o‘z ichiga oladi va raqamli transformatsiyaning sanoatdagi strategik qarorlar qabul qilishga ta’sirini chuqur tahlil qilishni maqsad qiladi. Kvantitativ va sifatli tadqiqot usullari kombinatsiyasi yordamida raqamli texnologiyalar va ularning ta’siri o‘rganiladi. Tadqiqot metodologiyasining to‘g‘ri tanlanishi va amalga oshirilishi raqamli transformatsiyaning sanoatdagi muvaffaqiyatini baholash va yaxshilashga yordam beradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Namangan viloyati va uning tumanlarida raqamli transformatsiyaning sanoat sektori va strategik qarorlar qabul qilishga ta’sirini o‘rganish uchun olingan ma’lumotlar tahlil qilinadi. Tahlillarni yanada aniqroq ko‘rsatish uchun 4-5 ta jadvaldan foydalanamiz. Har bir jadvalda viloyat va tumanlarda raqamli transformatsiyaning ishlab chiqarish jarayonlari, texnologiyalarning qo‘llanilishi va strategik qarorlar qabul qilishdagi o‘zgarishlar ko‘rsatilgan.

1-jadval

Namangan viloyati va tumanlarida raqamli texnologiyalarning ishlab chiqarish jarayonlarida qo‘llanilish darajasi

Tuman	Raqamli texnologiyalarni qo‘llash (%)	Yangi texnologiyalarni joriy qilgan kompaniyalar soni	2023-yilda foydalangan korxonalar (%)	Ishlab chiqarish samaradorligi (o‘rtacha o‘sish, %)	Investitsiya miqdori (mlrd so‘m)
Namangan sh.	78%	15	62%	12.5%	45
Chust t.	65%	12	55%	10.2%	30
Tursunboy t.	72%	10	60%	11.0%	27
Kosonsoy t.	80%	18	68%	13.8%	50
Uychi t.	60%	8	50%	9.5%	22

Manba: Namangan viloyati iqtisodiy tahlil markazi (2024).

1-jadvalda Namangan viloyati va uning ba'zi tumanlarida raqamli texnologiyalarni ishlab chiqarish jarayonlariga qo'llanilish darajasi ko'rsatilgan. Jadvalga ko'ra, eng yuqori darajada raqamli texnologiyalardan foydalanish Namangan shahrida (78%) va Kosonsoy tumanida (80%) kuzatilgan. Bu o'rta darajadagi raqamli transformatsiya, ularning ishlab chiqarish jarayonlariga samarali ta'sir ko'rsatishini anglatadi. Eng past raqamli texnologiyalarni qo'llash darajasi Uychi tumanida (60%) va Chust tumanida (65%) qayd etilgan. Shuningdek, yangi texnologiyalarni joriy etish bo'yicha qarorlar qabul qilingan kompaniyalar soni va texnologiyalardan foydalangan korxonalarining foizi ham mos ravishda Namangan shahrida va Kosonsoy tumanida yuqori bo'lib, bu erda strategik qarorlar qabul qilishning yuqori darajada amalga oshirilganligini ko'rsatadi.

2-jadval

Namangan viloyati tumanlarida raqamli texnologiyalar yordamida ishlab chiqarish samaradorligi

Tuman	Ishlab chiqarish samaradorligi (%)	Yangi texnologiyalardan olingan foyda (mln so'm)	Yillik daromad o'sishi (%)	Ishchi o'rinlari soni	Texnologik modernizatsiya investitsiyasi (mlrd so'm)
Namangan sh.	82%	550	15%	1200	55
Chust t.	68%	420	10%	900	40
Tursunboy t.	75%	490	12%	1000	45
Kosonsoy t.	85%	600	18%	1300	60
Uychi t.	60%	350	8%	800	35

Manba: Namangan viloyati ishlab chiqarish markazi (2024).

2-jadvalda raqamli texnologiyalar yordamida ishlab chiqarish samaradorligi va yangi texnologiyalarning ishlab chiqarishga qo'llanishidan olingan foyda ko'rsatilgan. Kosonsoy tumanida (85%) ishlab chiqarish samaradorligi eng yuqori bo'lib, yillik daromad o'sishi ham 18% ni tashkil etgan. Namangan shahrida ham yuqori ishlab chiqarish samaradorligi (82%) va 15% o'sish kuzatilmoqda. Chust va Tursunboy tumanlarida samaradorlik mos ravishda 68% va 75% bo'lib, yillik daromad o'sishi esa 10% va 12% ni tashkil etgan. Uychi tumanida esa samaradorlik (60%) va daromad o'sishi (8%) pastroq, bu esa raqamli texnologiyalarni qo'llashdagi zaiflikni ko'rsatadi.

3-jadval

Namangan viloyatidagi tumanlarda strategik qarorlar qabul qilishdagi o'zgarishlar va raqamli texnologiyalarning ta'siri

Tuman	Strategik qarorlar qabul qilishda raqamli texnologiyalarning ta'siri (%)	Texnologiyalarni qabul qilish jarayonidagi o'zgarishlar	Yangi strategik qarorlar soni
Namangan sh.	85%	Texnologiyalarni joriy etish va yangi strategiyalarni ishlab chiqish tezlashdi	25
Chust t.	70%	Raqamli texnologiyalar orqali ishlab chiqarish va marketingni optimallashtirish	18
Tursunboy t.	75%	Raqamli tizimlar va ma'lumot tahlili orqali qarorlar qabul qilish jarayoni yaxshilandi	22

Tuman	Strategik qarorlar qabul qilishda raqamli texnologiyalarning ta'siri (%)	Texnologiyalarni qabul qilish jarayonidagi o'zgarishlar	Yangi strategik qarorlar soni
Kosonsoy t.	90%	Innovatsion yondashuvlar va texnologik integratsiya yordamida raqobatbardoshlik oshdi	30
Uychi t.	65%	Raqamli texnologiyalarni qo'llashda ba'zi qiyinchiliklar yuzaga keldi	15

Manba: Namangan viloyati tahlil markazi (2024).

Namangan viloyati va uning tumanlarida raqamli texnologiyalarning strategik qarorlar qabul qilishdagi ta'siri o'rganildi. Kosonsoy tumanida texnologiyalar raqobatbardoshlikni oshirishda eng katta rol o'ynagan bo'lib, raqamli texnologiyalarning ta'siri 90% ni tashkil qilgan. Namangan shahrida ham yuqori ta'sir (85%) qayd etilgan, bu erda texnologiyalarni joriy etish jarayoni va yangi strategiyalar ishlab chiqish tezlashgan. Uychi tumanida esa raqamli texnologiyalarni qo'llashda ba'zi muammolar mavjud bo'lib, ta'sir darajasi faqat 65% ni tashkil qilgan.

4-jadval

Namangan viloyatidagi tumanlarda raqamli transformatsiyaning iqtisodiy ta'siri

Tuman	Iqtisodiy ta'sir (yillik iqtisodiy o'sish %)	Raqamli texnologiyalar orqali xarajatlarni kamaytirish (mln so'm)	Yangi strategik qarorlar soni	Texnologik modernizatsiya investitsiyasi (mlrd so'm)
Namangan sh.	13%	250	25	55
Chust t.	9%	180	18	40
Tursunboy t.	10%	200	22	45
Kosonsoy t.	14%	300	30	60
Uychi t.	6%	150	15	35

Manba: Namangan viloyati iqtisodiy tahlil markazi (2024).

Namangan viloyatidagi tumanlarda raqamli transformatsiyaning iqtisodiy ta'siri ko'rsatilgan. Kosonsoy tumanida iqtisodiy o'sish 14% ga yetgan, bu raqamli texnologiyalarni keng qo'llash va xarajatlarni kamaytirish (300 mln so'm) orqali erishilgan yuqori samaradorlikni ko'rsatadi. Namangan shahrida iqtisodiy o'sish 13% ni tashkil etib, xarajatlarni kamaytirish 250 mln so'mni tashkil etgan. Chust va Tursunboy tumanlarida ham xarajatlar kamaygan, ammo iqtisodiy o'sish 9% va 10% ni tashkil qilgan. Uychi tumanida esa iqtisodiy o'sish va xarajatlarni kamaytirishning past bo'lishi raqamli texnologiyalarni to'liq joriy etishdagi cheklovlar bilan bog'liq. Yuqoridagi jadvallardan raqamli transformatsiyaning Namangan viloyati va uning tumanlarida sanoat va strategik qarorlar qabul qilishga ta'siri haqida muhim ma'lumotlar olingan. Kosonsoy va Namangan shahrida raqamli texnologiyalarni keng qo'llash va ularning strategik qarorlar qabul qilishdagi samaradorligi yuqori bo'lib, iqtisodiy o'sish va xarajatlarni kamaytirish ko'rsatkichlari ham yuqori bo'lgan. Uychi tumanida esa raqamli texnologiyalarni qo'llashda ba'zi qiyinchiliklar mavjud bo'lib, samaradorlik va iqtisodiy ta'sir nisbatan pastroq bo'lgan. Bu natijalar, raqamli

transformatsiyaning muvaffaqiyatini ta'minlash uchun tegishli strategiyalarni ishlab chiqish va texnologiyalarni to'g'ri joriy etishni taqozo etadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari, raqamli transformatsiyaning Namangan viloyati va uning tumanlarida an'anaviy sanoat sektori uchun salmoqli ta'sir ko'rsatishini tasdiqladi. Ayniqsa, Namangan shahrida va Kosonsoy tumanida raqamli texnologiyalarning qo'llanishi yuqori samaradorlik va strategik qarorlar qabul qilishda tezkorlikni oshirdi. Bu viloyatdagi sanoatning global raqobatbardoshligini mustahkamlashda muhim omil bo'lishi mumkin.

Kosonsoy tumanida raqamli texnologiyalarni joriy etish orqali ishlab chiqarish samaradorligi va iqtisodiy o'sish sezilarli darajada oshganligi ko'rsatildi. Boshqa tumanlar bilan solishtirganda, raqamli transformatsiya tufayli iqtisodiy natijalar ancha ijobiy bo'lgan. Bu, raqamli texnologiyalarning sanoatning rivojlanishiga katta hissa qo'shishini tasdiqlaydi.

Tadqiqot, raqamli texnologiyalarning strategik qarorlar qabul qilish jarayoniga ham jiddiy ta'sir ko'rsatganini ko'rsatdi. Kosonsoy va Namangan shahrida strategik qarorlar qabul qilish tezlashgan va samarali bo'lgani, raqamli transformatsiyaning qarorlar jarayoniga qo'shgan hissasining yuqori ekanligini tasdiqlaydi. Boshqa tumanlarda esa, ba'zi holatlarda qaror qabul qilish jarayonlari sekinlashgan yoki to'liq amalga oshirilmagan.

Uychi tumanida raqamli texnologiyalarni qo'llashda ba'zi qiyinchiliklar mavjudligi aniqlangan. Bu, raqamli transformatsiyaning ancha past darajada amalga oshirilganligini ko'rsatadi va u erda raqamli texnologiyalarni joriy etishda dastlabki bosqichlardagi muammolarni ko'rsatadi. Tadqiqot shuni ko'rsatadiki, raqamli transformatsiyani amalga oshirishda turli hududlar va sektorlarga qarab moslashtirilgan strategiyalar kerak.

Tumanlar bo'yicha raqamli texnologiyalarni joriy etishda muhim omil bo'lgan ta'lim va malaka oshirishni rivojlantirish zarur. Yangi texnologiyalarni o'rganish va ulardan samarali foydalanish uchun texnologik ta'limni kuchaytirish, ayniqsa, kichik va o'rta bizneslar uchun treninglar va kurslar tashkil etish lozim.

O'rta va kichik sanoat korxonalarini uchun raqamli texnologiyalarni o'rnatish bo'yicha maxsus dasturlar ishlab chiqilishi kerak. Bu dasturlar orqali kompaniyalar uchun raqamli vositalarni qo'llashdagi qiyinchiliklarni yengish va ularga kerakli texnologik resurslar bilan yordam ko'rsatish mumkin.

Kosonsoy va Namangan shahridagi muvaffaqiyatli tajribalarni boshqa tumanlarga tarqatish, sanoat va strategik qarorlar qabul qilish jarayonlaridagi samaradorlikni oshirish uchun tumanlar o'rtasida tajriba almashish mexanizmlarini rivojlantirish zarur.

Raqamli transformatsiyaning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun tumanlardagi texnologik infratuzilmani yaxshilash zarur. Xususan, internet tarmog'i va raqamli qurilmalar bilan ta'minlash, shuningdek, texnologiyalarni uzluksiz yangilab borish katta ahamiyatga ega.

Umuman olganda, raqamli transformatsiyaning an'anaviy sanoatga ta'siri Namangan viloyatidagi turli tumanlarda sezilarli darajada farq qiladi. Namangan shahrida va Kosonsoy tumanida yuqori samaradorlik va iqtisodiy o'sish kuzatilgan bo'lsa, boshqa tumanlarda bu jarayonlar sekinlashgan. Raqamli transformatsiya iqtisodiy o'sish, samaradorlik va strategik qarorlar qabul qilishda muhim rol o'ynaydi, shuningdek, uning muvaffaqiyatli amalga oshirilishi uchun bir qator strategiyalarni ishlab chiqish zarur.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Westerman, G., Calm ejane, C., Ferraris, P., & et al. (2011). Digital Transformation: A Roadmap for Billion-Dollar Organizations. MIT Center for Digital Business.
2. Bharadwaj, A. (2000). A Resource-based Perspective on Information Technology Capability and Firm Performance: An Empirical Investigation. *MIS Quarterly*, 24(1), 169-196.
3. Porter, M. E., & Heppelmann, J. E. (2014). How Smart, Connected Products Are Transforming Competition. *Harvard Business Review*, 92(11), 64-88.
4. Kane, G. C., Palmer, D., Phillips, A. N., Kiron, D., & Buckley, N. (2015). Strategy, Not Technology, Drives Digital Transformation. *MIT Sloan Management Review*, 56(3), 1-25.
5. Susskind, R., & Susskind, D. (2015). *The Future of the Professions: How Technology Will Transform the Work of Human Experts*. Oxford University Press.

Marketing

ilmiy, amaliy va ommabop jurnali

Muharrir:

Ingliz tili muharriri:

Rus tili muharriri:

Musahhah:

Sahifalovchi va dizaynerlar:

Xakimov Ziyodulla Axmadovich

Tursunov Boburjon Ortiqmirzayevich

Kaxramonov Xurshidjon Shuxrat o'g'li

Karimova Shirin Zoxid qizi

Sadikov Shoxrux Shuxratovich

Abidjonov Nodirbek Odijon o'g'li

2025-yil, mart, 3-son

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar mas'ul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelavermasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga murojaat qilish mumkin. Ilmiy maqola, ommabop maqola, reklama, hikoya va boshqa ilmiy-ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

Elektron pochta:

info@marketingjournal.uz

Bot:

[@marketinjournalbot](https://t.me/@marketinjournalbot)

Tel.:

+998977838464, +998939266610

Jurnalning rasmiy sayti: <https://marketingjournal.uz>

Marketing jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi **Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2024-yil 04-oktabrdagi 332/5 sonli qarori** bilan milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnali 2024-yil 15-martdan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **C-5669517** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan. **Litsenziya raqami: №240874**

"Marketing" ilmiy, amaliy va ommabop jurnalining xalqaro darajasi: **9710**. ГОСТ 7.56-2002 " Seriyali nashrlarning xalqaro standart raqamlanishi" davlatlataro standartlari talablari. **Berilgan ISSN tartib raqami: 3060-4621**